

SOWECO: overzicht besluitvorming 2014 -2019

Stand van zaken mei 2019

---

1. Inleiding en samenvatting

Deze memo verschaft inzicht in de besluitvorming (tijdstippen en korte inhoud) door bestuurders GR Soweco rondom Soweco de afgelopen jaren tot op heden (eind mei 2019) .

Er is besloten dat de GR en NV SOWECO gesplitst worden (deconsolidatie en ontvoeging), dat de GR wordt afgebouwd en dat de NV wordt doorontwikkeld naar een zelfstandige Maatschappelijke Onderneming (MO).

Vervolgens is in de notitie 'Vervolg ontwikkeling SOWECO – governance, aandachtspunten en projectinrichting' vastgelegd dat het vastgoed van de GR uiterlijk per 1-1-2021 is vervreemd en dat voor diezelfde datum alle ambtelijke dienstverbanden van de GR zijn overgedragen of beëindigd. De GR is per 1-1-2021 niet langer aandeelhouder van de NV. De aandelen worden uiterlijk op die datum overdragen aan de gemeenten en/of andere nieuwe aandeelhouders. Kortom, de GR bestaat per 1-1-2021 alleen nog uit SW-personeel.

De NV krijgt (vanaf januari 2018) drie jaar om te groeien naar de zelfstandige MO en een marktpositie op te bouwen waarin de organisatie niet afhankelijk is van gemeentelijke opdrachten. Tijdens deze periode committeren de gemeenten zich opdrachten te gunnen aan de NV.

In de volgende paragrafen volgt een nadere uiteenzetting van tijdstippen en besluiten,.

2. De aanloop

2.1 Raadsbesluit 2014 gemeente Almelo

Op 4 maart 2014 is in Almelo het raadsbesluit met de titel 'Toekomst sociale werkvoorziening' aangenomen. In dit raadsbesluit is de noodzaak tot herstructurering van de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening (SW) door Soweco uiteengezet. Het raadsbesluit bevat de kaders van de omvorming van Soweco.

Belangrijke componenten van deze kaders zijn:

- Het ontkoppelen van Soweco NV en de GR Soweco.
- Het sluiten van contracten met de Soweco NV of diens rechtsoptolger voor het leveren van diensten om de 'erfenis' te managen.
- Het zoveel mogelijk inzetten van de kennis en expertise van SOWECO NV of diens rechtsoptolger binnen de ontwikkeling van het sociaal domein, primair voor het begeleiden naar de arbeidsmarkt van mensen met een arbeidsbeperking;

2.2 bestuurlijke conferenties DB, RVC en directie

Op 10 september 2014 heeft het destijds nieuwe bestuur van Soweco samen met RVC en directie in Holten afgesproken, in lijn met raadsbesluit van Almelo, dat de gemeenten Soweco mede zouden inzetten als dienstverlener voor participatiewet. Er is gesproken over basis en – plustaken en preferent opdrachtnemer.,

Op 29 oktober 2015 is een vervolgonferentie geweest in Rijssen. Daarin heeft het DB geruime tijd gezamenlijk gesproken. Hier is het volgende uit gekomen:

- De GR en NV zullen ontvlochten worden
- De GR zal op termijn geen eigenaar van de NV worden
- De NV moet een strategisch plan ontwikkelen
- De GR zal in de komende jaren afgebouwd worden tot uitsluitend werkgeverschap van wsw-werknemers.
- De overbruggingsperiode eindigt uiterlijk eind 2019

3. Doorontwikkeling

3.1 Businessplan (oktober 2016)

Als vervolg op de wens tot doorontwikkeling heeft Soweco in oktober 2016 een businessplan gepresenteerd over de wijze waarop de transitie naar een maatschappelijke onderneming vorm kan krijgen. Met de doorontwikkeling van Soweco wordt beoogd, samen met de deelnemende gemeenten en de RvC, een organisatie op te bouwen die nuttig is voor toekomstige activiteiten in het sociaal domein, waarbij de bestaande kennis en expertise van Soweco wordt veiliggesteld en benut.

De bestuurders van de in de GR SOWECO deelnemende gemeenten hebben dit businessplan besproken in hun colleges en gemeenteraden. Dit heeft een divers beeld opgeleverd, waarin mogelijkheden en belemmeringen zijn uitgesproken. Op basis hiervan is een denkmodel ontwikkeld voor de doorontwikkeling.

3.2 Gezamenlijke conclusies en vervolg ontwikkeling SOWECO, uitwerking denkmodel (maart 2017)

Het denkmodel is uitgewerkt in de notitie 'Gezamenlijke conclusies en vervolg ontwikkeling SOWECO'. Men is zich bewust dat er verschillen bestaan tussen de gemeenten, zoekt nu nadrukkelijk naar de overeenkomsten. Deze notitie bevat de basis van de doorontwikkeling die gezamenlijk wordt gedragen. De notitie bevatte tevens een routekaart met een planning voor de doorontwikkeling.

Op basis van het denkmodel onderschrijven de bestuurders en voorzitter van de Raad van Commissarissen (verder RvC) de volgende conclusies:

1. De structuur van de GR is voor minimaal de komende vier jaar (2017 t/m 2020) de logische keuze voor alle gemeenten voor wat betreft de uitvoering van de huidige Wsw ('Wsw-oud').
2. De GR maakt met de NV prestatieafspraken over de uitvoering van de Wsw.

3. GR-gemeenten accepteren een meerjarig negatief resultaat van de GR en verwerken dit lokaal in de P&C cyclus.
4. Het financieel inzichtelijk maken van de erfenis gebeurt op twee manieren, enerzijds als een structurele jaarlast en anderzijds als een eenmalige afrekening. Op basis van deze twee beelden gaan de gemeenten in gesprek hoe iedere gemeente met de erfenis om wil gaan, teneinde hierover gezamenlijke afspraken te maken.
5. Vanuit de wens de GR op te splitsen in menselijk kapitaal en de erfenis volgt dat de GR-gemeenten het negatieve resultaat van de kolommen GR en erfenis accepteren (in lijn met conclusie 3). Zij besluiten dit gesplitst te verwerken in de lokale P&C-cyclus.
6. Gemeenten geven voor de periode 2017, 2018, 2019 en 2020 een omzetsijpunt af aan de MO op de inhoud van activiteiten en uitgedrukt in euro's.
7. Na twee jaar vindt een evaluatie plaats. Op grond van de uitkomst maken gemeenten de keuze de samenwerking met de MO te continueren of te stoppen. Bij continuering wordt in 2020 de definitieve balans opgemaakt.
8. Doorontwikkeling van de NV naar een MO vraagt om een aanpassing van de rol als aandeelhouder. Uitgangspunt is dat eventuele tekorten van de MO niet voor rekening van de GR komen.
9. We constateren dat de MO een belangrijke partner is van de deelnemende gemeenten, zij krijgt hierdoor de kans (niet de garantie) actief in de spelen op wensen van de GR gemeenten.

De notitie met genoemde conclusies is door de zes colleges van de gemeenten die aan de GR deelnemen vastgesteld.

3.3 Notitie 'Vervolg ontwikkeling SOWECO – governance, aandachtspunten en projectinrichting (december 2017)

De kern van deze vervolg-notitie is dat via concrete stappen wordt toegewerkt naar verzelfstandiging van SOWECO NV als maatschappelijke onderneming én afbouw van de GR. Concreet zijn de volgende doelstellingen afgesproken:

1. Per 1-1-2021 is het vastgoed van de GR SOWECO vervreemd.
2. Het aantal (ambtelijke) dienstverbanden van de GR SOWECO wordt zoveel mogelijk teruggebracht (en zo mogelijk overgedragen aan SOWECO NV).
3. De GR is per 1-1-2021 niet langer aandeelhouder van de SOWECO NV. Dit betekent dat de GR haar aandelen uiterlijk op die datum overgedragen heeft aan de gemeenten en/of andere nieuwe aandeelhouders.
4. Er wordt gewerkt naar de situatie dat de GR per 1-1-2021 alleen nog uit SW-personeel bestaat, dat wettelijk (met of zonder GR) voor rekening van de afzonderlijke gemeenten is.

Elke gemeente participeert in SOWECO tot de uiteindelijke overdracht van de aandelen van de GR aan de individuele gemeenten. Op het moment dat de aandelen van de GR aan de gemeenten worden overgedaan is er concreet zicht op risico's en effecten. Dat is ook het moment dat gemeenten definitief de keuze hebben om aandeelhouder te worden in de MO danwel tot de conclusie te komen dat er onvoldoende perspectief is voor een verzelfstandigde MO.

In het AB op 14 december 2017 is de notitie besproken en op 9 januari 2018 is in alle zes colleges ingestemd met de ontwikkelrichting van SOWECO zoals beschreven in de notitie. Hierop is een project- en stuurgroep ingericht die in 2018 is gestart met de uitwerking.

3.4 gang van zaken 2018

De volgende stappen zijn gezet in 2018:

1. Er is een GR-vertegenwoordiger benoemd als 'counterpart' voor directeur NV.
2. De deconsolidatie is uitgewerkt, en vastgesteld door het DB onder voorwaarde dat GR door de NV wordt gecompenseerd voor hogere lasten. De deconsolidatie dient als basis voor DVO's tussen GR en NV. Deze zijn voor 2019 opgesteld.
3. Het vastgoed dat in bezit is van de GR is in beeld gebracht, net als het ambtelijk personeel in dienst van de GR.
4. De gevolgen van eventueel aandeelhouderschap voor aanbestedingen en belastingen zijn in kaart gebracht door een externe partij. De uitkomsten zijn gepresenteerd aan het Ambtelijk Overleg.
5. Onderzoek naar aandeelhouderschap is gestart.

Op 9 oktober 2018 is er een informeel beraad over gemeentelijk positie/verwachtingen t.o.v. een tzt verzelfstandigde maatschappelijke onderneming. De algemene conclusies hieruit is dat er veel waardering is voor de huidige uitvoerder van de WSW, Soweco nv. Tegelijkertijd is geen van de gemeenten van zins om het aandeelhouderschap tzt over te nemen.

Voor alle gemeenten is de continuïteit van goede dienstverlening van belang (in ieder geval voor de oude SW en Nieuw Beschut). Het DB is van mening dat een publiekrechtelijke structuur met Almelo als centrumgemeente mogelijk beter aansluit bij de individuele behoeften van gemeenten en een oplossing biedt voor het knelpunt van onvoldoende draagvlak voor een privaatrechtelijke, brede MO. In de notitie 'Vervolg ontwikkeling SOWECO – governance, aandachtspunten en projectinrichting' staat een aantal aandeelhoudersscenario's. Het scenario van de centrumgemeente is hiervan afgeleid. Het DB stelt voor om dit scenario als eerste nader te verkennen. Dit heeft gevolgen voor het huidige traject van doorontwikkeling.

In december 2018 verzoekt het DB onderzoeksbureau Iroko om een onderzoek uit te voeren naar een voorkeursscenario van het aandeelhouderschap.

Het voorkeursscenario zal vervolgens inhoudelijk, financieel en juridisch zorgvuldig moeten worden uitgewerkt. Daarin moeten dan ook de eigen keuzes van de gemeenten verwerkt worden. Dit proces moet gezamenlijk in een zelfde snelheid en in onderlinge samenhang doorlopen worden. Zorgvuldige communicatie met alle stakeholders is tijdens dit proces cruciaal. De Raad van Commissarissen wordt uiteraard nauw betrokken.

4. 2019: Voorbereiding op besluitvorming

4.1 onderzoek

Het eerste concept van het rapport van Iroko “positionpaper WSW” wordt in maart 2019 opgeleverd. Naar aanleiding hiervan besluit het DB van Soweco GR op 1 april 2019 tot een voorkeursscenario, waarbij de centrumgemeente de regie neemt op de uitvoering van de wettelijke taken van de WSW/p-wet. Op dringend verzoek van rvc en directie wordt dit besluit vooralsnog niet openbaar gemaakt. Inmiddels is het definitieve eindrapport van Iroko verschenen, en hebben de colleges op 21 mei 2019 besloten de de raden op de hoogte te brengen van het besluit van 1 april 2019 en het onderzoeksrapport.

En verder

Het jaar 2019 wordt benut voor uitwerking en besluitvorming op hoofdlijnen. Uiterlijk in het derde kwartaal wil het dagelijks bestuur een keuze maken voor het definitieve uitvoeringsmodel. In 2020 zal de keuze verder uitgewerkt worden opdat per 2021 de implementatie kan plaats vinden.